

Práva cestujúcich v námornej a vnútrozemskej vodnej doprave *I**

Legislatívne uznesenie Európskeho parlamentu z 23. apríla 2009 o návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o právach cestujúcich v námornej a vnútrozemskej vodnej doprave a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 2006/2004 o spolupráci medzi národnými orgánmi zodpovednými za presadzovanie právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa (KOM(2008)0816 – C6-0476/2008 – 2008/0246(COD))

(Spolurozhodovací postup: prvé čítanie)

Európsky parlament,

- so zreteľom na návrh Komisie pre Európsky parlament a Radu (KOM(2008)0816),
 - so zreteľom na článok 251 ods. 2, článok 71 ods. 1 a článok 80 ods. 2 Zmluvy o ES, v súlade s ktorými Komisia predložila návrh Európskemu parlamentu (C6-0476/2008),
 - so zreteľom na článok 51 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre dopravu a cestovný ruch a stanovisko Výboru pre právne veci (A6-0209/2009),
1. schvaľuje zmenený a doplnený návrh Komisie;
 2. žiada Komisiu, aby mu vec znovu predložila, ak má v úmysle podstatne zmeniť svoj návrh alebo ho nahradiť iným textom;
 3. poveruje svojho predsedu, aby túto pozíciu postúpil Rade a Komisii.

Pozícia Európskeho parlamentu prijatá v prvom čítaní 23. apríla 2009 na účely prijatia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o právach cestujúcich v námornej a vnútrozemskej vodnej doprave a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 2006/2004 o spolupráci medzi národnými orgánmi zodpovednými za vynucovanie právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 71 ods. 1 a článok 80 ods. 2,

so zreteľom na návrh Komisie ||,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru¹,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov²,

konajúc v súlade s postupom ustanoveným v článku 251 zmluvy³,

¹ Ú. v. EÚ C ...

² Ú. v. EÚ C ...

³ *Pozícia Európskeho parlamentu z 23. apríla 2009.*

keďže:

- (1) Cieľom opatrenia zo strany Spoločenstva v oblasti námornej dopravy by malo byť okrem iného zabezpečenie vysokej úrovne ochrany cestujúcich, ktorá je porovnateľná s inými druhmi dopravy. Okrem toho by sa mali plne zohľadniť požiadavky *všeobecnej* ochrany spotrebiteľov ||.
- (2) Keďže cestujúci námornou dopravou je slabšou stranou zmluvy o doprave, z tohto hľadiska by sa mali chrániť práva cestujúcich nezávisle od ich štátnej príslušnosti alebo miesta trvalého pobytu v *Spoločenstve*.
- (3) Z jednotného trhu pre služby cestujúcim námornou a vnútrozemskou vodnou dopravou by mali mať prospech občania všeobecne. V dôsledku toho by zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou, či už spôsobenou zdravotným postihnutím, vekom alebo iným faktorom, mali mať možnosť používať komerčné námorné služby pre cestujúcich *porovnateľnú so službami dostupnými pre ostatných občanov*. Zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou majú rovnaké práva ako všetci ostatní občania na voľný pohyb, slobodu výberu a nediskrimináciu.
- (4) Z hľadiska článku 9 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotnými postihnutiami a aby zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou dostali príležitosti na cestovanie námornou a vnútrozemskou vodnou dopravou porovnateľné s ostatnými občanmi, mali by sa ustanoviť pravidlá pre nediskrimináciu a pomoc počas cesty. Tieto osoby by mali byť preto prijaté na prepravu a doprava by sa im nemala odmietnuť na základe ich postihnutia alebo nedostatočnej pohyblivosti. ■ Mali by požívať právo na pomoc v prístavoch a na miestach nalodenia/vylodenia tam, kde nie sú prístavy, ako aj na palube osobných lodí. V záujme začlenenia do spoločnosti by dané osoby mali dostávať túto pomoc bezplatne. *Prepravcovia* by mali ustanoviť pravidlá prístupnosti, predovšetkým pomocou európskeho normalizačného systému.

- (5) Pri rozhodovaní o konštrukcii nových prístavov a terminálov, ak budú existovať, a v rámci väčších prestavieb riadiace orgány prístavov a *prepravcovia*, ktorí ich budú prevádzkovať, by mali ■ zohľadniť potreby zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou. Podobne aj *prepravcovia* by mali ■ zohľadniť tieto potreby pri rozhodovaní o novej konštrukcii a znovuvybavenia osobných lodí v súlade so smernicou Rady 98/18/ES zo 17. marca 1998 o bezpečnostných pravidlách a normách pre osobné lode¹.
- (6) Pomoc poskytovaná v prístavoch nachádzajúcich sa na území členského štátu, na ktorý sa *uplatňuje zmluva*, by okrem iného mala umožniť zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou pokračovať z určeného bodu príchodu do prístavu na osobnú loď a z osobnej lode do určeného bodu odchodu z prístavu vrátane nalodenia a vylodenia.
- (7) Pomoc by mala byť financovaná takým spôsobom, aby sa bremeno rovnomerne rozložilo medzi cestujúcich používajúcich *prepravcu* a aby nedochádzalo k demotivácii prepravy zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou. Zdá sa, že najefektívnejším spôsobom financovania je poplatok vybraný od každého cestujúceho používajúceho *prepravcu*, ktorý je zahrnutý v základnej cene cestovného lístka. Poplatky by sa mali schvaľovať a uplatňovať úplne transparentným spôsobom.
- (8) Pri organizovaní poskytovania pomoci zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou a školení svojich zamestnancov by mali mať *prepravcovia* na zreteli odporúčanie Medzinárodnej námornej organizácie o konštrukcii a prevádzke osobných lodí tak, aby reagovali na potreby starších a zdravotne postihnutých osôb².

¹ Ú. v. ES L 144, 15.5.1998, s. 1.

² IMO – Výbor pre námornú bezpečnosť, obežník 735, 24. júna 1996, v čase prijatia tohto nariadenia.

- (9) ***Ustanoveniami o nalodení zdravotne postihnutých osôb alebo osôb so zníženou pohyblivosťou by nemali byť dotknuté všeobecné pravidlá platné pre nalodovanie cestujúcich, ktoré sú stanovené v platných medzinárodných predpisoch, predpisoch Spoločenstva alebo vnútroštátnych predpisoch.***
- (10) Cestujúci by mali byť v prípade zrušenia alebo meškania akejkoľvek služby primerane informovaní. Tieto informácie by mali cestujúcim pomôcť urobiť potrebné opatrenia a v prípade potreby získať informácie o alternatívnych spojeniach.
- (11) Problémy, ktoré zažívajú cestujúci z dôvodu zrušenia alebo dlhého meškania ich spoja, by sa mali zmenšiť. S týmto cieľom by mala byť cestujúcim poskytnutá primeraná starostlivosť a mali by mať možnosť zrušiť svoju cestu a nechať si preplatiť cestovné lístky alebo dosiahnuť presmerovanie trasy za uspokojivých podmienok.
- (12) *Prepravcovia* by mali počítať s vyplatením *náhrady* cestujúcim v prípade meškania alebo zrušenia cesty vo výške určitého percenta z ceny cestovného lístka okrem prípadu, keď je meškanie alebo zrušenie cesty spôsobené mimoriadnymi okolnosťami, ktorým sa nedá vyhnúť ani vtedy, ak sa urobia všetky primerané opatrenia.
- (13) *Prepravcovia* by mali prijať opatrenia na vnútroštátnej alebo európskej úrovni na zlepšenie starostlivosti a pomoci ponúkanej cestujúcim pri prerušení ich cesty, predovšetkým v prípade dlhých meškaní.
- (14) Toto nariadenie by nemalo ovplyvniť práva cestujúcich ustanovené smernicou Rady 90/314/EHS o balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb¹. Toto nariadenie by sa nemalo vzťahovať na prípady, keď sa turistický zájazd zruší z iných dôvodov, ako je zrušenie námornej dopravnej služby.

¹ Ú. v. ES L 158, 23.6.1990, s. 59.

- (15) Cestujúci by mali byť úplne informovaní o svojich právach podľa tohto nariadenia, aby tieto práva mohli účinne využívať. Práva cestujúcich v námornej a vnútrozemskej vodnej doprave by mali zahŕňať prijímanie informácií o službe pred začiatkom a počas cesty. Všetky základné informácie poskytované cestujúcim v námornej a vnútrozemskej vodnej doprave by sa mali poskytovať aj vo formátoch prístupných pre zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou.
- (16) Členské štáty by mali sledovať a zabezpečiť dodržiavanie tohto nariadenia a určiť vhodný orgán na vykonávanie úloh súvisiacich s presadzovaním uvedených ustanovení. Tento dohľad neovplyvňuje práva cestujúcich hľadať právne odškodnenie u súdov podľa vnútroštátnych právnych predpisov.
- (17) Cestujúci by mali byť schopní uplatniť svoje práva pomocou primeraných postupov podávania sťažností, ktoré vykonávajú *prepravcovia*, alebo prípadne predložením sťažností **orgánu, ktorý** na tento účel určí príslušný členský štát.
- (18) Sťažnosti týkajúce sa pomoci poskytovanej v prístave alebo v mieste nalodenia/vylodenia by mali byť adresované orgánu, **ktorý** určí na presadzovanie tohto nariadenia členský štát, v ktorom sa nachádza prístav. Sťažnosti týkajúce sa pomoci poskytovanej *prepravcom* na mori by mali byť adresované orgánu, **ktorý** určí na presadzovanie tohto nariadenia členský štát, ktorý *prepravcovi* vydal prevádzkovú licenciu. Orgán určený na presadzovanie tohto nariadenia by mal mať právomoc a spôsobilosť prešetriť jednotlivé sťažnosti a uľahčiť súdne urovnanie sporov.

- (19) *Komisia by mala navrhnúť jasné pravidlá v oblasti práv cestujúcich spojené s povinnosťou, zodpovednosťou, prístupnosťou, právami zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou na miestach prechodu cestujúcich medzi zemou a morom alebo vnútrozemskou vodnou dopravou.*
- (20) Členské štáty by mali stanoviť tresty uplatniteľné na porušenia tohto nariadenia a zabezpečiť aby sa tieto tresty *uplatňovali*. Tresty, ktoré môžu zahŕňať príkaz na zaplatenie *náhrady* danej osobe, by mali byť účinné, *primerané* a odrádzajúce.
- (21) Keďže ciele tohto nariadenia, a to zabezpečiť vysokú a rovnocennú úroveň ochrany a pomoci cestujúcim vo všetkých členských štátoch a zabezpečiť, aby hospodárski zástupcovia fungovali podľa harmonizovaných podmienok na jednotnom trhu, nemôžu dostatočne dosiahnuť členské štáty, a preto z dôvodu rozsahu či účinkov opatrenia ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Spoločenstva, Spoločenstvo môže prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity *podľa* článku 5 zmluvy. V súlade so zásadou proporcionality *podľa* uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje *rámec nevyhnutný* na dosiahnutie týchto cieľov.
- (22) *Vzhľadom na potrebu využívať kombinovanú dopravu by bolo v prípade budúcej európskej legislatívnej iniciatívy týkajúcej sa práv cestujúcich rozumné zvoliť horizontálny legislatívny prístup, ktorý by sa vzťahoval na všetky druhy dopravy.*

- (23) Presadzovanie tohto nariadenia by malo vychádzať z nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 z 27. októbra 2004 o spolupráci medzi národnými orgánmi zodpovednými za *vynucovanie* právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa (nariadenie o spolupráci *v oblasti ochrany spotrebiteľa*)¹. Uvedené nariadenie by sa preto malo zodpovedajúcim spôsobom zmeniť a doplniť.
- (24) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane jednotlivcov so zreteľom na spracovanie osobných údajov a o voľnom pohybe týchto údajov² by sa mala prísne presadzovať, aby sa zaistilo rešpektovanie súkromia cestujúcich námornou a vnútrozemskou vodnou dopravou a aby požadované informácie slúžili výlučne na plnenie povinností pomoci, ktoré sú ustanovené v tomto nariadení, a nepoužívali sa v neprospech cestujúcich.
- (25) Toto nariadenie rešpektuje základné práva a dodržiava zásady uznané predovšetkým Chartou základných práv Európskej únie,

¹ Ú. v. EÚ L 364, 9.12.2004, s. 1.

² Ú. v. ES L 281, 23.11.1995, s. 31.

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Kapitola I
Všeobecné ustanovenia

Článok 1
Predmet úpravy

Toto nariadenie ustanovuje pravidlá týkajúce sa:

1. nediskriminácie *medzi cestujúcimi*, pokiaľ ide o podmienky dopravy ponúkané *prepravcami*;
2. nediskriminácie a povinnej pomoci pre zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou;
3. povinností *prepravcov* voči cestujúcim v prípade meškania alebo zrušenia cesty;
4. minimálnych informácií, ktoré sa majú poskytnúť cestujúcim;
5. vybavovania sťažností;
6. presadzovania práv cestujúcich.

Článok 2
Rozsah pôsobnosti

1. Toto nariadenie sa vzťahuje na ***komerčnú prepravu cestujúcich v námornej a vnútrozemskej vodnej doprave prostredníctvom osobných lodí*** vrátane okružných plavieb medzi prístavmi či v prístavoch, alebo na ktoromkoľvek mieste nalodenia/vylodenia, ktoré sa nachádza na území členského štátu, na ktorý sa *uplatňuje* zmluva.
2. Členské štáty môžu vyňať služby, ktorých sa týkajú zmluvy o službe vo verejnom záujme, ak tieto zmluvy zabezpečujú porovnateľnú úroveň práv cestujúcich s úrovňou, ktorá sa vyžaduje týmto nariadením.
3. ***Členské štáty sú oprávnené vylúčiť z rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia služby mestskej a prímestskej dopravy, ak zaručia, že stanovené ciele nariadenia sa môžu dosiahnuť prostredníctvom regulačných opatrení, a zabezpečia úroveň práv cestujúcich porovnateľnú s úrovňou požadovanou v tomto nariadení.***

Článok 3 Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa používajú tieto pojmy:

- a) "zdravotne postihnutá osoba" alebo "osoba so zníženou pohyblivosťou" je akákoľvek osoba, ktorej pohyblivosť pri používaní dopravy je znížená v dôsledku akéhokoľvek telesného postihnutia (zmyslového alebo pohybového, trvalého alebo dočasného), duševného *alebo psychosociálneho* postihnutia alebo poruchy, alebo akejkolvek príčiny zdravotného postihnutia alebo v dôsledku veku, a ktorej stav potrebuje primeranú pozornosť a prispôbenie služby, ktorá je sprístupnená všetkým cestujúcim, osobitným potrebám;
- b) "zrušenie" je neprevádzkovanie služby, ktorá bola predtým plánovaná a na ktorú bola urobená najmenej jedna rezervácia;
- c) "meškanie" je rozdiel medzi plánovaným časom odchodu alebo príchodu cestujúceho v súlade s vydaným cestovným poriadkom a jeho skutočným alebo očakávaným odchodom alebo príchodom;
- d) "prepravca" je osoba, ktorá uzatvorila zmluvu o preprave alebo v ktorej mene bola zmluva o preprave uzatvorená, bez ohľadu na to, či prepravu skutočne vykonáva táto osoba alebo vykonávajúci prepravca, ktorý nie je organizátorom zájazdu;
- e) "komerčná osobná námorná služba" je služba osobnej námornej dopravy, ktorú vykonáva prepravca na pravidelnej alebo nepravidelnej trase a ktorú ponúka všeobecnej verejnosti za hodnotnú odmenu či už sám, alebo v rámci balíka cestovných služieb;

- f) "vykonávajúci *prepravca*" je osoba, ktorá nie je *prepravcom* ani organizátorom zájazdu, ale skutočne vykonáva celú prepravu alebo jej časť ||;
- g) "prístav" je zemská alebo vodná plocha, ktorá vznikla takými zlepšovacími prácami a vybavením, aby umožňovala v podstate prijímanie lodí, ich nakladanie a vykladanie, uskladnenie tovaru, príjem a doručovanie tohto tovaru vnútrozemskou dopravou a nalodenie a vylodenie osobných lodí;
- h) "miesto nalodenia/vylodenia" je zemská alebo vodná plocha, ktorá nie je prístavom, a z ktorej sa cestujúci pravidelne nalodujú a na ktorú sa vylodujú;
- i) "lod'" je morské alebo ■ plavidlo **na vnútrozemských vodných cestách** s výnimkou vozidla na vzduchovom vankúši;
- j) "zmluva o *preprave*" je zmluva o preprave medzi *prepravcom* ■ a cestujúcim o poskytnutí jednej alebo viac dopravných služieb **bez ohľadu na to, či bol lístok zakúpený u prepravcu, organizátora zájazdu, predajcu cestovných lístkov alebo na internete**;
- k) "cestovný lístok" je platný doklad, ktorý oprávňuje na *prepravu*, alebo jeho ekvivalent v inej forme vrátane elektronickej, vydaný alebo povolený *prepravcom* alebo jeho oprávneným predajcom cestovných lístkov;
- l) "predajca cestovných lístkov" je akýkoľvek ***sprostredkovateľ***, ktorý predáva ***námorné prepravné služby, vrátane služieb, ktoré sa predávajú ako súčasť balíka***, v mene *prepravcu* alebo ***organizátora zájazdu***;

- m) "organizátor zázjazu" (tour operator) je organizátor ■ , ktorý nie je *prepravcom* v zmysle článku 2 ods. 2 smernice 90/314/EHS;
- n) "rezervácia" je povolenie na papieri alebo v elektronickej forme, ktoré oprávňuje na prepravu podľa vopred potvrdených osobných dopravných opatrení;
- o) "osobná loď" je loď, ktorá prepravuje viac ako 12 cestujúcich;

■

- p) "prístavný orgán" alebo "riadiaci orgán prístavu" je orgán, ktorého cieľom je v spojení alebo bez spojenia s inými činnosťami správa a riadenie infraštruktúr prístavu a koordinácia a kontrola činností rôznych prevádzkovateľov prítomných v prístave alebo prístavnom systéme podľa vnútroštátneho zákona alebo nariadenia. Môže pozostávať z niekoľkých samostatných orgánov alebo môže byť zodpovedný za viac ako jeden prístav;
- q) "okružná plavba" je činnosť prepravy cestujúcich dlhšia ako jeden deň (noc), ktorá je doplnená ubytovacími a inými zariadeniami a ktorá nie je pravidelnou alebo plánovanou službou pre cestujúcich medzi dvomi alebo viac prístavmi, ale kde sa cestujúci zvyčajne vracajú do prístavu nalodenia;
- r) ***"prístupné formáty" znamenajú, že sa všetkým cestujúcim sprístupnia rovnaké informácie prostredníctvom textu, Braillovho písma, audio záznamu, video záznamu a/alebo elektronickej formou. Ako príklad prístupných formátov môžu poslúžiť piktogramy, zvukové hlásenia a titulky, pričom tento ich zoznam nie je vyčerpávajúci a môžu sa líšiť v súlade s technickým rozvojom;***

- s) *"cestujúci" je akákoľvek osoba, ktorá cestuje v rámci zmluvy o preprave, s výnimkou osôb sprevádzajúcich vozidlá, prípojné vozidlá alebo tovar prepravovaný ako náklad alebo obchodný tovar;*
- t) *"príchod" je skutočný čas, keď loď zakotví v prístavisku;*
- u) *"odchod" je skutočný čas, keď je plavidlo pripravené vyplávať na more;*
- v) *"cena cestovného lístka" sú náklady na prepravu a ubytovanie na lodi. Nezahŕňa náklady na stravu, iné činnosti a akékoľvek nákupy na lodi;*
- w) *"vyššia moc" je udalosť alebo okolnosti, ktorým sa nedá zabrániť ani v prípade, že sa prijmú všetky príslušné opatrenia, ako sú vojna, invázia, činnosť zahraničných nepriateľov, nepriateľské akcie (či už bola vojna vyhlásená, alebo nie), občianska vojna, vzbura, revolúcia, povstanie, vojenská alebo uzurpovaná moc alebo konfiškácia, teroristická činnosť, znárodnenie, vládna sankcia, blokáda, embargo, pracovný spor, štrajk, výluka, prerušenie alebo zlyhanie dodávok elektrického prúdu, alebo prírodné pohromy vrátane požiaru, záplav, zemetrasenia, víchrice, hurikánu alebo iných prírodných katastrof. Prípady vyššej moci môžu byť spôsobené aj extrémnymi podmienkami pri prílive a odlive, silným vetrom, prekročením charakteristickej výšky vln a tvorbou ľadových kryh.*

Článok 4
Zmluva o *preprave* a nediskriminačné zmluvné podmienky

1. *Prepravcovia* poskytnú cestujúcim doklad o uzavretí zmluvy o *preprave* vydaním jedného alebo viac cestovných lístkov. Cestovné lístky sa považujú za očividný dôkaz o uzavretí zmluvy, a teda poskytujú práva uvedené v tomto nariadení.
2. Bez toho, aby *bola dotknutá povinnosť* poskytovať službu vo verejnom záujme, ktorá si vyžaduje sociálne tarify, zmluvné podmienky a tarify, ktoré uplatňujú *prepravcovia* alebo predajcovia cestovných lístkov sa ponúknu všeobecnej verejnosti bez akejkoľvek diskriminácie na základe štátnej príslušnosti alebo miesta trvalého pobytu konečného zákazníka alebo sídla *prepravcov* alebo predajcov cestovných lístkov v rámci Spoločenstva.

Článok 5
Vylúčenie vzdania sa nároku

1. Povinnosti podľa tohto nariadenia nie sú obmedzené, ani sa ich nemožno vzdať okrem iného prostredníctvom výnimky alebo doložky o obmedzení v zmluve o *preprave*.
2. *Prepravcovia* môžu ponúknuť zmluvné podmienky, ktoré sú výhodnejšie pre cestujúcich ako podmienky ustanovené v tomto nariadení.

Kapitola II
Práva zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou

Článok 6
Zabránenie alebo odmietnutie prepravy

1. *Prepravcovia, predajcovia cestovných lístkov a organizátori zájazdov nesmú na základe zdravotného postihnutia alebo zníženej pohyblivosti odmietnuť:*
 - a) prijať rezerváciu alebo vydať cestovný lístok na cestu, na ktorú sa vzťahuje toto nariadenie;
 - b) nalodiť zdravotne postihnutú osobu alebo osobu so zníženou pohyblivosťou v prístave alebo v mieste nalodenia/vylodenia za predpokladu, že daná osoba má platný cestovný lístok alebo rezerváciu.
2. Rezervácie a cestovné lístky pre zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou sa ponúkajú bezplatne.

Článok 7
Výnimky a osobitné podmienky

1. Napriek ustanoveniam článku 6 môžu *prepravcovia, predajcovia cestovných lístkov alebo organizátori zájazdov* ■ odmietnuť prijať rezerváciu alebo vydať cestovný lístok alebo nalodiť zdravotne postihnutú osobu alebo osobu so zníženou pohyblivosťou ■ ak *konštrukcia osobnej lode* fyzicky znemožňuje nalodenie alebo prepravu zdravotne postihnutej osoby alebo osoby so zníženou pohyblivosťou **a ak sa jej nedá poskytnúť normálna úroveň služieb bezpečným, dôstojným a po operačnej stránke uskutočniteľným spôsobom.**

V prípade odmietnutia prijať rezerváciu na základoch uvedených v **prvom pododseku prepravcovia**, predajcovia cestovných lístkov alebo organizátori zájazdov vynaložia *všetko* primerané úsilie, aby danej osobe navrhli prijateľnú alternatívu.

V prípade rezervácie vopred sa zdravotne postihnutej osobe alebo osobe so zníženou pohyblivosťou, ktorej bolo odmietnuté nalodenie ■, a akejkolvek osobe, ktorá túto osobu sprevádza podľa odseku 2, ponúkne právo na refundáciu alebo presmerovanie trasy, ako je uvedené v prílohe I. ■

2. ■ *Prepravcovia* alebo predajcovia cestovných lístkov **môžu** vyžadovať, aby zdravotne postihnutú osobu alebo osobu so zníženou pohyblivosťou sprevádzala iná osoba, ktorá je schopná poskytnúť pomoc, ktorú si táto osoba vyžaduje, ak je to nevyhnutne potrebné.
3. Ak *prepravca* alebo predajcovia cestovných lístkov alebo organizátor zájazdu uplatní výnimku uvedenú v odseku 1 alebo 2, okamžite informuje zdravotne postihnutú osobu alebo osobu so zníženou pohyblivosťou o jej dôvodoch. *Prepravca*, predajca cestovných lístkov alebo organizátor zájazdu na požiadanie oznámi tieto dôvody zdravotne postihnutej osobe alebo osobe so zníženou pohyblivosťou písomne do piatich pracovných dní od požiadania.

Článok 8
Prístupnosť a informácie

1. *Prepravcovia pod dohľadom vnútroštátnych orgánov zodpovedných za presadzovanie uvedených ustanovení a* za aktívnej účasti *zastupiteľských* organizácií *prístavov*, zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou ustanovia nediskriminačné pravidlá prístupu, ktoré sa vzťahujú na prepravu zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou *a sprevádzajúcich osôb*, ako aj všetky obmedzenia ich prepravy alebo prepravy zdravotníckych potrieb z dôvodu konštrukcie osobnej lode, aby spĺňali platné bezpečnostné požiadavky. Tieto pravidlá obsahujú všetky podmienky prístupu k danej námornej službe vrátane prístupnosti prevádzkovaných lodí a ich zariadení na palube *a nainštalovanej pomocnej výbavy*.
2. Pravidlá uvedené v odseku 1 *prepravcovia* alebo predajcovia cestovných lístkov zverejnia *fyzycky alebo na internete* najneskôr v čase rezervácie *v prístupných formátoch*, vhodnými spôsobmi a v rovnakých jazykoch ako sú jazyky, v ktorých sú informácie zvyčajne sprístupňované cestujúcim. Pri poskytovaní týchto informácií sa osobitná pozornosť venuje potrebám *zdravotne postihnutým osobám* a osobám so zníženou pohyblivosťou.
3. Na požiadanie a *v prístupných formátoch* sprístupnia *prepravcovia* medzinárodné právne predpisy, právne predpisy Spoločenstva alebo vnútroštátne právne predpisy ustanovujúce bezpečnostné požiadavky, z ktorých vychádzajú nediskriminačné pravidlá prístupu.

4. Organizátori zájazdov sprístupnia pravidlá uvedené v odseku 1, ktoré sa vzťahujú na cesty vrátane balíkov cestovných, dovolenkových a výletných služieb, ktoré organizujú, predávajú alebo ponúkajú na predaj.
5. *Prepravcovia*, ich predajcovia cestovných lístkov alebo organizátori zájazdov zabezpečia, aby všetky príslušné informácie týkajúce sa podmienok prepravy, informácie o ceste, informácie o prístupnosti služieb **a písomné potvrdenie o poskytnutí pomoci** boli k dispozícii v prístupných formátoch pre zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou vrátane on-line rezervácie a informácií.

Článok 9

Právo na pomoc v prístavoch

1. Pri odchode z prístavu, tranzite alebo pri príchode do prístavu *prepravca* zodpovedá za zabezpečenie pomoci definovanej v prílohe II pre zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou bezplatne tak, aby bola táto osoba schopná nalodiť sa na odchádzajúci prostriedok alebo vylodiť sa z prichádzajúceho prostriedku, na ktorý si zakúpila cestovný lístok, bez toho, aby došlo k poškodeniu pravidiel prístupu uvedených v článku 8 ods. 1. **Táto pomoc musí byť prispôbená individuálnym potrebám zdravotne postihnutých osôb alebo osoby so zníženou pohyblivosťou.**

2. *Prepravca* môže poskytovať pomoc sám alebo môže uzavrieť zmluvu o poskytovaní pomoci s jednou stranou alebo viacerými stranami. *Prepravca* môže uzavrieť takúto zmluvu alebo zmluvy z vlastnej iniciatívy alebo na požiadanie vrátane žiadosti prístavného orgánu a so zreteľom na existujúce služby v danom prístave.

Ak *prepravca* uzavrie zmluvu po poskytovaní pomoci s jednou alebo viac stranami, || zostáva zodpovedný za poskytovanie pomoci a za zabezpečenie dodržiavania noriem kvality uvedených v článku 14 ods. 1.

3. *Prepravca* môže na nediskriminačnom základe uložiť osobitný poplatok všetkým cestujúcim na účel financovania pomoci v prístavoch. Osobitný poplatok musí byť primeraný, zodpovedajúci nákladom a transparentný.

4. *Prepravcovia* sprístupnia orgánu zodpovednému za presadzovanie uvedených ustanovení alebo orgánom určeným podľa článku 27 ods. 1 auditovaný ročný prehľad prijatých poplatkov a vynaložených nákladov na pomoc poskytovanú zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou.
5. ***V súlade s článkom 12 je riadiaci orgán prístavu povinný v prípade potreby sprístupniť prístav osobám so zdravotným postihnutím a osobám so zníženou pohyblivosťou.***

Článok 10

Právo na pomoc v miestach nalodenia/vylodenia

Tam, kde neexistuje prístav pre konkrétny cieľ alebo etapu, dopravca zorganizuje pomoc v súlade s článkom 9 v mieste nalodenia/vylodenia.

Článok 11

Právo na pomoc na palube lodí

Prepravcovia poskytnú zdravotne postihnutým osobám alebo osobám so zníženou pohyblivosťou bezplatne pomoc definovanú v prílohe III minimálne pri odchode z prístavu, pri príchode do prístavu alebo pri prechode cez prístav, na ktorý sa vzťahuje toto nariadenie.

Článok 12

Podmienky, za ktorých sa poskytuje pomoc

Prepravcovia, riadiace orgány prístavov, predajcovia cestovných lístkov a organizátori zájazdov spolupracujú na poskytovaní pomoci zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou v súlade s článkami 9, 10 a 11 v súlade s týmito bodmi:

- a) pomoc sa poskytuje za podmienky, že *prepravca*, predajca cestovných lístkov alebo organizátor zájazdu, u ktorého bol zakúpený cestovný lístok, je oboznámený s potrebou takejto pomoci pre túto osobu **v čase rezervácie alebo najneskôr 48 hodín pred potrebou pomoci, ak sa poskytovateľ pomoci a cestujúci nedohodli na kratšej lehote na oznámenie, s výnimkou okružných plavieb, v prípade ktorých by sa potreba pomoci oznámi v čase rezervácie.** Ak cestovný lístok umožňuje viac ciest, jedno oznámenie je dostatočné za predpokladu, že sú poskytnuté primerané informácie o termínoch následných ciest;

- b) *prepravcovia*, predajcovia cestovných lístkov a organizátori zájazdov urobia všetky opatrenia potrebné na **vyžiadanie a** prijímanie oznámení o potrebe pomoci pre zdravotne postihnuté osoby alebo osoby so zníženou pohyblivosťou. **Cestujúci dostane potvrdenie o tom, že potreba poskytnutia pomoci bola oznámená. Tieto povinnosti sa vzťahujú** na všetky ich predajné miesta vrátane predaja cez telefón a internet;
- c) ak nie je podané upozornenie v súlade s písmenom a), *prepravcovia*, predajcovia cestovných lístkov a organizátori zájazdov vynaložia všetko primerané úsilie, aby zabezpečili poskytnutie pomoci takým spôsobom, aby bola zdravotne postihnutá osoba alebo osoba so zníženou pohyblivosťou schopná nalodiť sa na odchádzajúcu službu, prestúpiť na príslušnú službu alebo vylodiť sa z prichádzajúcej služby, na ktorú si zakúpila cestovný lístok;
- d) bez toho, aby došlo k poškodeniu právomocí iných subjektov pokiaľ ide o plochy nachádzajúce sa mimo priestorov prístavu, riadiaci orgán prístavu alebo iná oprávnená osoba určí miesta príchodu a odchodu v rámci hraníc prístavu, vo vnútri aj mimo budov terminálu, podľa toho, o aký prípad ide, kde môžu zdravotne postihnuté osoby alebo osoby so zníženou pohyblivosťou oznámiť svoj príchod a požiadať o pomoc;
- e) pomoc sa poskytuje za podmienky, že zdravotne postihnutá osoba alebo osoba so zníženou pohyblivosťou sa dostaví na určené miesto:
- v čase určenom *prepravcom*, ktorý nesmie byť dlhší ako 60 minút pred *plánovaným* časom odchodu, ||
 - ak nie je určený čas, najneskôr 30 minút pred *plánovaným* časom **nalodenia, ak nedošlo k inej dohode medzi cestujúcim a poskytovateľom pomoci, alebo**
 - **v prípade okružných plavieb lod'ou v čase určenom prepravcom, ktorý nesmie byť dlhší ako 60 minút pred časom registrácie;**

- f) *ak* zdravotne postihnutá osoba alebo osoba so zníženou pohyblivosťou vyžaduje pomoc asistenčného *psa*, *tento pes* bude *nalodený* za predpokladu, že *prepravca* alebo predajca cestovných lístkov alebo organizátor zájazdu bol na to upozornený v súlade s uplatniteľnými vnútroštátnymi pravidlami týkajúcimi sa prepravy uznaných asistenčných *psov* na palube osobných lodí, ak takéto pravidlá existujú.

Článok 13

Zasielanie informácií tretej strane

1. Ak bolo poskytovanie pomoci dohodnuté zmluvne a *prepravca* ■ dostane upozornenie na potrebu pomoci najneskôr 48 hodín pred *plánovaným* časom odchodu na cestu, príslušné informácie zašle tak, aby ich subdodávateľ dostal *čo najskôr a v každom prípade* najneskôr 36 hodín pred *plánovaným* časom odchodu na cestu..
2. Ak bolo poskytovanie pomoci dohodnuté zmluvne a *prepravca* ■ nedostane upozornenie na potrebu pomoci najneskôr 48 hodín pred *plánovaným* časom odchodu na cestu, *prepravca* ■ odošle informácie subdodávateľovi čo najskôr.

Článok 14 Normy kvality pomoci

1. *Prepravcovia* stanovujú normy kvality pre pomoc definovanú v prílohe II a III a určujú požiadavky na zdroje na plnenie týchto noriem v spolupráci s organizáciami zastupujúcimi zdravotne postihnutých cestujúcich a cestujúcich so zníženou pohyblivosťou.
2. Pri stanovovaní noriem kvality sa plne zohľadnia medzinárodne uznané politiky a kódexy správania týkajúce sa uľahčovania *prepravy* zdravotne postihnutých osôb alebo osôb so zníženou pohyblivosťou, predovšetkým odporúčanie Medzinárodnej námornej organizácie o konštrukcii a prevádzke osobných lodí, ktorá reaguje na potreby starších a zdravotne postihnutých osôb.
3. *Prepravcovia* uverejnia svoje normy kvality **v prístupných formátoch**.

Článok 15 Odborná príprava

Prepravcovia:

- a) zabezpečia, aby všetci ich zamestnanci vrátane zamestnancov ktoréhokoľvek subdodávateľa, ktorí poskytujú priamu pomoc zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou, vedeli plniť potreby osôb s rôznymi zdravotnými postihnutiami alebo poruchami pohyblivosti;

- b) zabezpečia odbornú prípravu zameranú na pomoc zdravotne postihnutým a poznanie zdravotných postihnutí podľa opisu v prílohe IV pre všetkých **svojich** zamestnancov pracujúcich v prístave, ktorí prichádzajú do priameho styku s cestujúcou verejnosťou;
- c) zabezpečia, aby všetci noví zamestnanci, **ktorí prichádzajú do priameho styku s cestujúcimi**, absolvovali po prijatí do pracovného pomeru odbornú prípravu o zdravotných postihnutiach a aby zamestnanci absolvovali v prípade potreby obnovujúcu odbornú prípravu.

Článok 16

Náhrada škody za invalidné vozíky a zdravotnícke potreby

1. ***S výnimkou prípadov, keď cestujúcemu, ktorému vybavenie patrí, už bola nahradená škoda podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 392/2009 z 23. apríla 2009 o zodpovednosti osobných prepravcov v preprave po mori v prípade nehôd¹, ak sa invalidné vozíky alebo iné zdravotnícke potreby alebo ich časti stratia či poškodia pri manipulácii v prístave alebo pri preprave na palube lode pred cestou, počas cesty alebo po ceste, cestujúcemu, ktorému vybavenie patrí, sa musí nahradit' škoda v závislosti od toho, kto bol zodpovedný za umiestnenie vybavenia v čase straty alebo poškodenia.***

V prípade potreby sa vynaloží maximálne úsilie na urýchlené poskytnutie náhradného vybavenia ***v súlade s potrebami príslušného cestujúceho.***

2. Výška *náhrady škody* splatného podľa tohto článku nie je obmedzená.

¹ Ú. v. EÚ L 131, 28.5.2009, s. 24.

Kapitola III
Povinnosti *prepravcov* v prípade prerušenej cesty

Článok 17
Poskytovanie informácií

1. V prípade meškania *informuje* prepravca, alebo vo vhodných prípadoch riadiaci orgán *prístavu, cestujúcich najneskôr* 30 minút po plánovanom odchode alebo jednu hodinu pred plánovaným príchodom. ***Ak sú tieto informácie k dispozícii, prepravca oznámi cestujúcim predpokladaný čas odchodu a príchodu.***
2. Ak cestujúci zmeškajú spojenie z dôvodu meškania, vykonávajúci *prepravca* vynaloží primerané úsilie, aby príslušných cestujúcich informoval o alternatívnych spojeniach.
3. ***Prepravca alebo riadiaci orgán prístavu zabezpečia, aby zdravotne postihnuté osoby alebo osoby so zníženou pohyblivosťou získali informácie požadované podľa odseku 1 a 2 v prístupných formátoch.***

Článok 18
Právo na pomoc

1. Ak *prepravca* odôvodnene očakáva, že osobná námorná služba bude meškať viac ako 60 minút po plánovanom čase odchodu, cestujúcim ponúkne zdarma jedlo a občerstvenie primerané času čakania, ak je k dispozícii na palube alebo v prístave, alebo ho možno primerane dodať.
2. V prípade akéhokoľvek meškania, kedy je potrebné ubytovať sa na jednu noc alebo viac nocí, alebo predĺžiť pobyt, ktorý cestujúci plánoval, ■ cestujúcim sa okrem jedál a občerstvenia uvedeného v odseku 1 ponúkne bezplatne hotel alebo iné ubytovanie a doprava medzi prístavom a miestom ubytovania. ***Náklady na dodatočné ubytovanie a prepravu hradené prepravcom nemôžu prevyšovať dvojnásobok ceny lístka.***
3. Ak námorná služba nemôže ďalej pokračovať, *prepravcovia* v každom možnom prípade a čo najskôr zorganizujú pre cestujúcich alternatívne dopravné služby.
4. Pri uplatňovaní odsekov 1, 2, a 3 venuje vykonávajúci *prepravca* osobitnú pozornosť zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou a všetkým sprevádzajúcim osobám.

Článok 19
Presmerovanie a refundácia

1. Ak *prepravca* odôvodnene očakáva meškanie osobnej námornej služby oproti plánovanému času odchodu o viac ako 120 minút, cestujúcim okamžite:
 - a) ponúkne alternatívne *prepravné* služby za primeraných podmienok, alebo ak je to nepraktické, informuje ich o primeraných alternatívnych *prepravných* službách iných prevádzkovateľov *prepravy*;
 - b) ***ponúkne náhradu ceny*** cestovného lístka, ***ak sa rozhodnú necestovať s týmto prepravcom.***

Náhrada uvedená v písmene b) sa vypláca za rovnakých podmienok ako výplata *náhrady* uvedená v článku 20 *ods. 3, 4 a 5.*

2. ***Odchyľne od odseku 1 sa cestujúcim*** na okružnej plavbe ***ponúkne presmerovanie trasy alebo náhrada v súlade s ustanoveniami*** smernice 90/314/EHS.

Článok 20
Náhrada ceny cestovného lístka

1. Bez toho, aby cestujúci stratil právo na *prepravu*, môže *prepravcu* požiadať o *náhradu*, ak čelí meškaniu pri príchode ■ . Minimálna výška *náhrady* je:
 - a) 25 % ceny cestovného lístka za meškanie 60 až 119 minút;
 - b) 50 % ceny cestovného lístka za meškanie 120 minút a viac;
 - c) 100 % ceny cestovného lístka, ak *prepravca* neposkytne alternatívne služby alebo informácie uvedené v článku 19 písm. a).
2. ***Odsek 1*** sa nevzťahuje na cestujúcich na okružnej plavbe. ***Títo cestujúci môžu žiadať odškodnenie v súlade so smernicou 90/314/EHS.***
3. *Náhrada* sa vyplatí do jedného mesiaca od predloženia žiadosti o *náhradu*. *Náhradu* možno vyplatiť v poukazoch a/alebo službách za predpokladu, že termíny sú flexibilné, najmä pokiaľ ide o obdobie platnosti a cieľ cesty. Na žiadosť cestujúceho sa *náhrada* vyplatí v peniazoch.
4. ***Ak prepravca do troch dní pred plánovaným odchodom oznámil zrušenie resp. posunutie cesty alebo predĺženie trvania cesty, nevzniká nárok na náhradu.***

Článok 21
Vyššia moc

Povinnosti stanovené v článkoch 18, 19 a 20 sa nevzťahujú na prípady vyššej moci brániacej vykonaniu dopravnej služby.

Článok 22
Ďalšie nároky

Nič v tomto nariadení nebráni cestujúcim uplatniť si nárok na *náhradu škody* v súvislosti so stratou vyplývajúcou zo zrušenia alebo meškania *prepravných služieb* pred vnútroštátnymi súdmi. ***Náhrada škody poskytnutá podľa tohto nariadenia sa môže odpočítat' od dodatočnej náhrady škody.***

Článok 23
Dodatočné opatrenia v prospech cestujúcich

Pod dohľadom vnútroštátnych orgánov zodpovedných za presadzovanie tohto nariadenia prepravcovia spolupracujú s cieľom prijať opatrenia na vnútroštátnej alebo európskej úrovni za účasti zainteresovaných strán, profesijných organizácií a združení zákazníkov, cestujúcich, prístavov a zdravotne postihnutých osôb. Tieto opatrenia by mali byť zamerané na zlepšenie starostlivosti o cestujúcich, najmä v prípade dlhých meškaní a prerušenia alebo zrušenia cesty.

Kapitola IV Informácie pre cestujúcich a vybavovanie sťažností

Článok 24

Právo na cestovné informácie

Riadiace orgány prístavov a *prepravcovia* poskytujú cestujúcim primerané informácie počas celej cesty v **dostupných formátoch a v jazykoch, v ktorých sú informácie zvyčajne sprístupňované**. Osobitná pozornosť sa venuje potrebám *zdravotne postihnutých osôb* a *osôb* so zníženou pohyblivosťou.

Článok 25

Informácie o právach cestujúcich

1. *Prepravcovia* zabezpečia, aby sa cestujúcim poskytli vhodné a komplexné informácie, pokiaľ ide o ich práva podľa tohto nariadenia, najneskôr pri odchode. Ak poskytol informácie *prepravca*, tieto informácie nie je povinný poskytnúť v tomto rozsahu vykonávajúci *prepravca* a naopak. Informácie sa poskytujú v **dostupných formátoch a v jazykoch, v ktorých sú informácie zvyčajne sprístupňované**. Pri poskytovaní týchto informácií sa osobitná pozornosť venuje potrebám *zdravotne postihnutých osôb* a *osôb* so zníženou pohyblivosťou.

2. *Prepravcovia* a riadiace orgány prístavov zabezpečia, aby boli informácie o právach cestujúcich podľa tohto nariadenia verejne dostupné na palube lodí aj v prístavoch. Tieto informácie obsahujú kontaktné údaje orgánu zodpovedného za presadzovanie uvedených ustanovení, ktorý určí členský štát podľa *článku 27* ods. 1.

Článok 26

Sťažnosti

1. **Orgány členských štátov** vytvoria **nezávislý** mechanizmus vybavovania sťažností, **prístupný pre všetkých cestujúcich vrátane zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou**, v súvislosti s právami a povinnosťami, ktorých sa týka toto nariadenie.
2. Cestujúci môžu predložiť sťažnosť *prepravcovi* do jedného mesiaca od dátumu, kedy bola služba vykonaná, alebo kedy mala byť služba vykonaná. Do 20 pracovných dní adresát sťažnosti buď poskytne primerané vyjadrenie, alebo v odôvodnených prípadoch informuje cestujúceho, do akého dátumu môže očakávať odpoveď. Čas vymedzený na odpoveď nesmie byť dlhší ako dva mesiace od prijatia sťažnosti.
3. Ak cestujúci nedostane odpoveď v rámci lehôt stanovených v odseku 2, sťažnosť sa považuje za prijatú.

Kapitola V
Presadzovanie || a národné orgány zodpovedné za || presadzovanie

Článok 27

Národné orgány zodpovedné za presadzovanie uvedených ustanovení

1. Každý členský štát určí orgán **zodpovedný** za presadzovanie tohto nariadenia. Každý orgán *prijme* potrebné opatrenia, aby zabezpečil **vypracovanie pravidiel prístupnosti uvedených v článku 8 a zaručil dodržiavanie týchto pravidiel a** rešpektovanie práv cestujúcich ■. Organizácia, rozhodnutia o financovaní, právna štruktúra a rozhodovanie každého orgánu je nezávislé od **obchodných záujmov**.
2. Členské štáty informujú Komisiu o orgáne **určenom** v súlade s týmto článkom a o **jeho** príslušných zodpovednostiach..
3. Každý cestujúci sa môže sťažovať na údajné porušenie tohto nariadenia na príslušný orgán, ktorý *podľa odseku 1* ■ určí členský štát.
4. Členské štáty, ktoré sa rozhodli vyňať určité služby podľa článku 2 ods. 2, zabezpečenia porovnateľný mechanizmus presadzovania práv cestujúcich.

Článok 28
Správa o presadzovaní ||

1. Orgány zodpovedné za presadzovanie || určené podľa článku 27 uverejnia 1. júna každého roku správu o svojej činnosti v predchádzajúcom roku, ktorá okrem iného obsahuje:
 - a) opis opatrení, ktoré prijal na vykonávanie ustanovení tohto nariadenia;
 - b) odkaz na postup uplatniteľný na vybavovanie jednotlivých sťažností;
 - c) súhrn pravidiel prístupnosti pre zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou, ktoré sú uplatniteľné v tomto členskom štáte;
 - d) súhrnné údaje o sťažnostiach ***vrátane lehôt stanovených na ich riešenie a rozhodnutie o nich***;
 - e) podrobné údaje o uplatnených sankciách;
 - f) iné veci dôležité pre lepšie presadzovanie tohto nariadenia.

2. Na to, aby orgány zodpovedné za presadzovanie || mohli vypracovať takúto správu, vedú štatistiku jednotlivých sťažností podľa predmetu sťažnosti a príslušných spoločností. Tieto údaje sprístupnia na požiadanie Komisii alebo vnútroštátnym vyšetrovacím orgánom do troch rokov od dátumu incidentu.

Článok 29

Spolupráca medzi orgánmi zodpovednými za presadzovanie ||

Národné orgány zodpovedné za presadzovanie *určené* podľa článku 27 ods. 1 si vymieňajú informácie o svojej práci a zásadách a postupoch rozhodovania s cieľom dôsledne chrániť cestujúcich v celom Spoločenstve. V tejto úlohe ich podporuje Komisia.

Článok 30

Tresty

Členské štáty ustanovia pravidlá pre tresty uplatniteľné na porušenia tohto nariadenia a prijmú všetky potrebné opatrenia, aby zabezpečili vykonávanie týchto pravidiel. Uvedené tresty, **ktoré môžu zahŕňať príkaz na zaplatenie náhrady škody danej osobe**, musia byť účinné, primerané a odrádzajúce. Členské štáty oznámia tieto ustanovenia Komisii a bezodkladne ju informujú o každej následnej zmene a doplnení, ktorá ich ovplyvňuje.

Kapitola VI

Záverečné ustanovenia

Článok 31

Správa

Komisia *predloží* Európskemu parlamentu a Rade najneskôr *do ...** správu o fungovaní a účinkoch tohto nariadenia. K správe budú v prípade potreby priložené legislatívne návrhy na podrobnejšie vykonávanie ustanovení tohto nariadenia alebo na jeho zmenu a doplnenie.

* *Tri roky od nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia.*

Článok 32
Zmena a doplnenie nariadenia (ES) č. 2006/2004

V prílohe k nariadeniu (ES) č. 2006/2004 sa pridáva tento bod ||:

„19. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. .../2009 z ... [o právach cestujúcich v námornej a vnútrozemskej vodnej doprave a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 2006/2004 o spolupráci medzi národnými orgánmi zodpovednými za vynucovanie právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa¹.“

Článok 33
Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie.

Uplatňuje sa *od...**. Články 6, 7, 26, 27 a 30 sa uplatňujú od ...**.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V ||

Za Európsky parlament
predseda

Za Radu
predseda

¹ Ú. v. EÚ C ...

* Dva roky po uverejnení tohto nariadenia.

** Jeden rok po uverejnení tohto nariadenia.

PRÍLOHA I

Právo zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou na *náhradu* alebo presmerovanie trasy v prípade včasnej rezervácie

1. *Ak sa odkazuje* na túto prílohu, zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou ponúkne na výber toto:
 - a) - *náhrada vyplatená* do siedmich dní v hotovosti, elektronickým bankovým prevodom alebo v bankových šekoch, alebo ak cestujúci podpísal dohodu, *náhrada* celkových nákladov na cestovný lístok v cene, za ktorú bol zakúpený, za časť nevykonanej cesty a za časť alebo časti vykonanej cesty, ak cesta prestala slúžiť akémukoľvek účelu súvisiaceho s pôvodným plánom cesty cestujúceho, plus v relevantných prípadoch
 - spiatočná cesta do prvého miesta odchodu pri najbližšej príležitosti; alebo
 - b) presmerovanie trasy za porovnateľných dopravných podmienok do konečného cieľa pri najbližšej príležitosti; alebo
 - c) presmerovanie trasy za porovnateľných dopravných podmienok do konečného cieľa neskôr tak, ako to vyhovuje cestujúcemu, podľa dostupnosti cestovných lístkov.
2. Odsek 1 písm. a) sa týka aj cestujúcich, ktorých cesta je súčasťou balíka, s výnimkou práva na *náhradu*, pokiaľ takéto právo nevyplýva zo smernice 90/314/EHS ||.
3. Keď v prípade, že mesto || alebo región obsluhuje niekoľko prístavov, ponúkne vykonávajúci *prepravca* cestujúcim cestu do iného prístavu než do prístavu, kde bola urobená rezervácia, vykonávajúci *prepravca* znáša náklady na transfer cestujúcich z tohto alternatívneho prístavu buď do prístavu, na ktorý bola urobená rezervácia, alebo do iného blízkeho cieľového prístavu, na ktorom sa dohodne s cestujúcim.

PRÍLOHA II
Pomoc v prístavoch

Pomoc a mechanizmy potrebné na to, aby zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou mohli:

- oznámiť svoj príchod v prístave a svoju žiadosť o pomoc,
- presunúť sa z miesta vstupu k odbavovaciemu pultu, ak existuje, alebo na loď,
- zaregistrovať seba a svoju batožinu, ak treba,
- pokračovať od odbavovacieho pultu (ak existuje) na loď po absolvovaní emigračných, colných a bezpečnostných postupov,
- nalodiť sa pomocou **potrebných prostriedkov**,
- pokračovať od dverí lode k svojim sedadlám/k svojej ploche,
- uložiť a vyzdvihnúť si batožinu na lodi,
- pokračovať zo svojich sedadiel k dverám lode,

- vylodiť sa pomocou výťahov, invalidných vozíkov alebo s inou potrebnou pomocou, ktorá je vhodná,
- vyzdvihnúť si batožinu (ak treba) po absolvovaní imigračných a colných postupov,
- pokračovať z batožinovej haly alebo miesta vylodenia k určenému miestu východu,
- v prípade potreby použiť toaletu.

Ak zdravotne postihnutej osobe alebo osobe so zníženou pohyblivosťou pomáha sprevádzajúca osoba, tejto osobe musí byť na požiadanie umožnené poskytnúť potrebnú pomoc v prístave a pri nalodení a vylodení.

Manipulácia so všetkými potrebnými zdravotníckymi potrebami vrátane potrieb, ako sú elektrické invalidné vozíky.

Dočasná náhrada za poškodené alebo stratené zdravotnícke potreby, ■ nie nevyhnutne za rovnaký typ, **ale s podobnými technickými a funkčnými charakteristikami.**

*Prípadná pozemná obsluha asistenčných **psov** s osvedčením.*

Oznamovanie informácií potrebných na nalodenie a vylodenie v prístupných formátoch.

PRÍLOHA III Pomoc na palube lodí

Preprava uznaných asistenčných *psov* na lodi podľa vnútroštátnych právnych predpisov.

Okrem lekárskeho vybavenia, preprava až dvoch kusov zdravotníckych potrieb na jednu zdravotne postihnutú osobu alebo osobu so zníženou pohyblivosťou vrátane elektrických invalidných vozíkov.

Oznamovanie základných informácií týkajúcich sa trasy v prístupných formátoch.

Vynaloženie všetkého primeraného úsilia na usporiadanie sedenia tak, aby splňalo potreby jednotlivcov so zdravotnými postihnutiami alebo so zníženou pohyblivosťou na požiadanie a podľa bezpečnostných požiadaviek a dostupnosti.

Pomoc pri presune na toalety, ak je potrebná.

Ak zdravotne postihnutej osobe alebo osobe so zníženou pohyblivosťou pomáha sprevádzajúca osoba, lodná spoločnosť vynaloží všetko primerané úsilie, aby tejto osobe dala miesto vedľa zdravotne postihnutej osoby alebo osoby so zníženou pohyblivosťou.

PRÍLOHA IV
Odborná príprava o zdravotnom postihnutí

Odborná príprava o uvedení si zdravotného postihnutia

Odborná príprava zamestnancov, ktorí prichádzajú do priameho styku s cestujúcou verejnosťou, zahŕňa:

- uvedenie si a primerané reagovanie na cestujúcich s fyzickými, zmyslovými (sluchovými a zrakovými), skrytými alebo učebnými postihnutiami vrátane toho, ako rozlišovať medzi rôznymi schopnosťami jednotlivcov, ktorých pohyblivosť, orientácia alebo komunikácia môže byť zhoršená,
- prekážky, ktorým čelia osoby so zníženou pohyblivosťou vrátane subjektívnych, environmentálnych/fyzických a organizačných prekážok;
- uznané asistenčné psy vrátane úlohy a potrieb asistenčného psa,
- riešenie neočakávaných udalostí,
- interpersonálne zručnosti a metódy komunikácie s rečovo a sluchovo postihnutými ľuďmi, so zrakovo postihnutými ľuďmi, s rečovo postihnutými ľuďmi a s ľuďmi s poruchou učenia,
- všeobecné poznanie usmernení IMO súvisiacich s odporúčaním o konštrukcii a prevádzke osobných lodí, aby reagovali na potreby starších a zdravotne postihnutých osôb,
- ako opatrne narábať s invalidnými vozíkmi a inými zdravotníckymi potrebami, aby sa nepoškodili (pre všetkých zamestnancov, ktorí sú zodpovední za manipuláciu s batožinou, ak existuje).

Odborná príprava o pomoci zdravotne postihnutým

Odborná príprava zamestnancov, ktorí priamo pomáhajú osobám so zníženou pohyblivosťou, zahŕňa:

- ako pomáhať používateľom invalidných vozíkov nastúpiť a vystúpiť z vozíka,
- zručnosti pri poskytovaní pomoci osobám so zníženou pohyblivosťou, ktoré cestujú s ■ asistenčným *psom*, vrátane úlohy a potrieb týchto *psov*,
- techniky sprevádzania zrakovo postihnutých a čiastočne zrakovo postihnutých cestujúcich ■ ,
- poznanie rôznych druhov vybavenia, ktoré môže pomôcť osobám so zníženou pohyblivosťou, a znalosť, ako narábať s týmto vybavením,
- používanie zariadenia používaného na pomoc pri nalodení a vylodení a znalosť vhodných postupov pomoci pri nalodení a vylodení, ktoré chránia bezpečnosť a dôstojnosť osôb so zníženou pohyblivosťou,
- dostatočné chápanie potreby spoľahlivej a profesionálnej pomoci. Aj uvedomenie si možnosti, že určití zdravotne postihnutí cestujúci zažívajú počas cesty pocity vzrušenia, lebo sú závislí na poskytovanej pomoci,
- znalosť prvej pomoci.